

Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w Polsce w 2019 roku

Autorzy opracowania:
Maria Dąbrowska-Loranc
Dorota Hitczenko
Katarzyna Sicińska

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Streszczenie.....	3
2. Metodologia	4
3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 3 wybranych województwach.....	7
4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w poszczególnych województwach.....	13
5. Podsumowanie.....	15

1. Streszczenie

W 2019 roku w 3 województwach (lubuskim, małopolskim i warmińsko –mazurskim), w 12 punktach pomiarowych przeprowadzono badania mające na celu między innymi zebranie danych o stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych.

Badania wykonano metodą obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w dużych miastach. Ogółem zebrano dane o 708 dzieciach w wieku 0-12 lat.

Dla samochodów osobowych uzyskano następujące wyniki:

- /// **Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w 2019 roku wyniósł 92%.**
- /// **Wszystkie najmłodsze dzieci są prawidłowo przewożone w samochodach osobowych (100%).** Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 4-7 lat zmalał i wyniósł – 85% a w grupie dużych dzieci w wieku 8-12 lat – wzrósł i wyniósł 95%.
- /// Z analizy zebranych danych wynika, że **jest niewielka jednoprocentowa różnica w stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych ze względu na miejsce w pojeździe.** Na przednim siedzeniu 93% dzieci było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających, a na tylnym – 92%.
- /// **Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci, na drogach krajowych i wojewódzkich jest najwyższe i wynosi 94%. W miastach wojewódzkich w urządzeniach zabezpieczających jest przewożonych 92% dzieci, a na drogach powiatowych zaledwie 86%.**
- /// **Urządzenia zabezpieczające dzieci są częściej stosowane na drogach w obszarach niezabudowanych,** na których 93% badanych było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających. Na drogach w obszarze zabudowanym wskaźnik ten wyniósł 92%.
- /// Badania zostały przeprowadzone w 3 województwach. Analiza danych dla województw wykazała, że stosowanie **urządzeń zabezpieczających dzieci w poszczególnych województwach były podobne: lubuskie (91%), małopolskie (93%), warmińsko-mazurskie (92%).**
- /// **W 3 dużych miastach,** poziom stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci do 12 roku życia wyniósł: w Zielonej Górze 93%, w Krakowie 90%, w Olsztynie 92%
- /// **Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci wzrósł o 4% w stosunku do roku 2013.**

2. Metodologia

Badania dotyczące zachowań uczestników ruchu, w tym badania dotyczące stosowania w samochodach osobowych urządzeń zabezpieczających dzieci¹ w 2019 roku zostały przeprowadzone w okresie maj - wrzesień.

Pomiary zrealizowano w 3 województwach, w 12 punktach pomiarowych.

W celu zebrania danych zastosowano metodę obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w miastach wojewódzkich.

Punkty pomiarowe były zlokalizowane w rejonach skrzyżowań z sygnalizacją świetlną lub rond, czyli tam gdzie kierowcy znacznie redukowali prędkość oraz z dala od posterunków policji i w sposób nie sugerujący badanych, że są obserwowani.

W każdym punkcie pomiary prowadzono w dni powszednie, w dobrych warunkach atmosferycznych, w porze dziennej, przez minimum 2 godziny. W jednym punkcie obserwacyjnym dane były zbierane przez 1 do 2 specjalnie przeszkolonych obserwatorów.

Do rejestracji wyników obserwacji stosowano dedykowaną aplikację na urządzenia mobilne umożliwiającą zapisywanie, segregowanie i wysyłanie zgromadzonych danych na serwer bezpośrednio po zakończeniu pomiarów. Aplikacja nie rejestrowała danych niepełnych.

Rejestracji podlegały następujące parametry:

- /// typ pojazdu: samochód osobowy, samochód ciężarowy, samochód dostawczy,
- /// rodzaj uczestnika ruchu: pasażer z przodu, pasażer z tyłu,
- /// wiek uczestnika ruchu: dzieci małe (0-3 lata), dzieci średnie (4-7 lat), dzieci duże (8-12 lat).

¹ Zgodnie z obowiązującymi przepisami (ustawa Prawo o ruchu drogowym):

Art. 39. 1. Kierujący pojazdem samochodowym oraz osoba przewożona takim pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z tych pasów podczas jazdy, z zastrzeżeniem ust. 3, 3b i 3c.[...]

3. W pojeździe kategorii M1, N1, N2 i N3, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, wyposażonym w pasy bezpieczeństwa lub urządzenia przytrzymujące dla dzieci, **dziecko mające mniej niż 150 cm wzrostu jest przewożone**, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 3b, **w foteliku bezpieczeństwa dla dziecka lub innym urządzeniu przytrzymującym dla dzieci, zgodnym z:**

1) masą i wzrostem dziecka oraz

2) właściwymi warunkami technicznymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej lub w regulaminach EKG ONZ dotyczących urządzeń przytrzymujących dla dzieci w pojeździe.

3a. Foteliki bezpieczeństwa dla dziecka oraz inne urządzenia przytrzymujące dla dzieci są instalowane w pojeździe, zgodnie z zaleceniami producenta urządzenia, wskazującymi, w jaki sposób urządzenie może być bezpiecznie stosowane.

3b. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1, N2, N2 i N3 o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, dziecka mającego co najmniej 135 cm wzrostu przytrzymwanego za pomocą pasów bezpieczeństwa w przypadkach, kiedy ze względu na masę i wzrost dziecka nie jest możliwe zapewnienie fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci zgodnego z warunkami, o których mowa w ust. 3.

3c. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1 i N1, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, trzeciego dziecka w wieku co najmniej 3 lat, przytrzymwanego za pomocą pasów bezpieczeństwa, w przypadku gdy dwoje dzieci jest przewożonych w fotelikach bezpieczeństwa dla dziecka lub innych urządzeniach przytrzymujących dla dzieci, zainstalowanych na tylnych siedzeniach pojazdu i nie ma możliwości zainstalowania trzeciego fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci.

3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 3 wybranych województwach

3.1 Wskaźniki stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych

W badaniach przeprowadzonych w 2019 roku zebrano dane o 708 dzieciach w wieku 0-12 lat, przewożonych w samochodach osobowych, w tym:

- /// 25% zarejestrowanych dzieci przewożono na przednim siedzeniu,
- /// 75% zarejestrowanych dzieci przewożono na tylnym siedzeniu.

W samochodach osobowych 92% zbadanych, było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających (foteliki, podwyższenia), w tym:

/// w podziale ze względu na miejsce w pojeździe:

- na przednim siedzeniu – 93%,
- na tylnym siedzeniu – 92%,

/// w podziale ze względu na wiek:

- wśród dzieci małych (0-3 lata) – 100%,
- wśród dzieci średnich (4-7 lat) – 85%,
- wśród dzieci dużych (8-12 lat) – 95%,

/// w podziale na rodzaj drogi:

- na drogach krajowych – 94%,
- na drogach wojewódzkich – 94%,
- na drogach powiatowych – 86%,
- w miastach wojewódzkich – 92%,

/// w podziale na obszar:

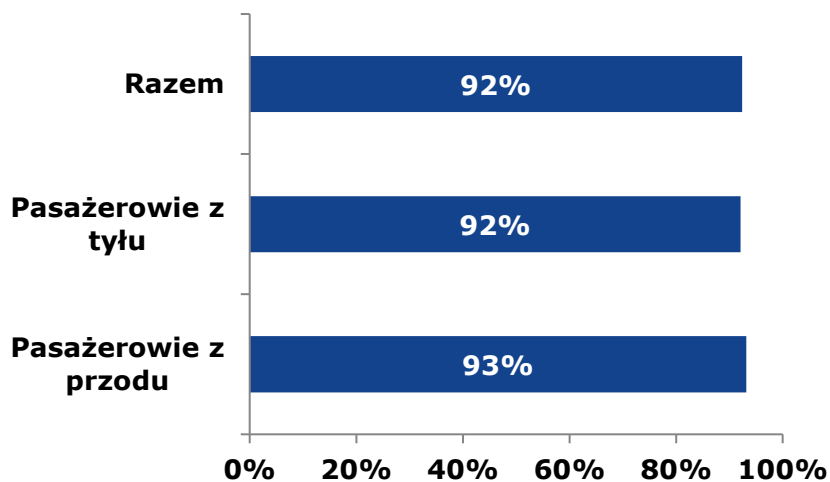
- w obszarze zabudowanym – 92%,
- w obszarze niezabudowanym – 93%.

Poniżej w tabelach i na wykresach przedstawiono szczegółowe wyniki:

Tab.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2019 roku

Miejsce w pojeździe	Ogółem zbadanych	W pasach	
		liczba	%
Pasażerowie z przodu	176	164	93,2%
Pasażerowie z tyłu	532	490	92,1%
Razem	708	654	92,4%

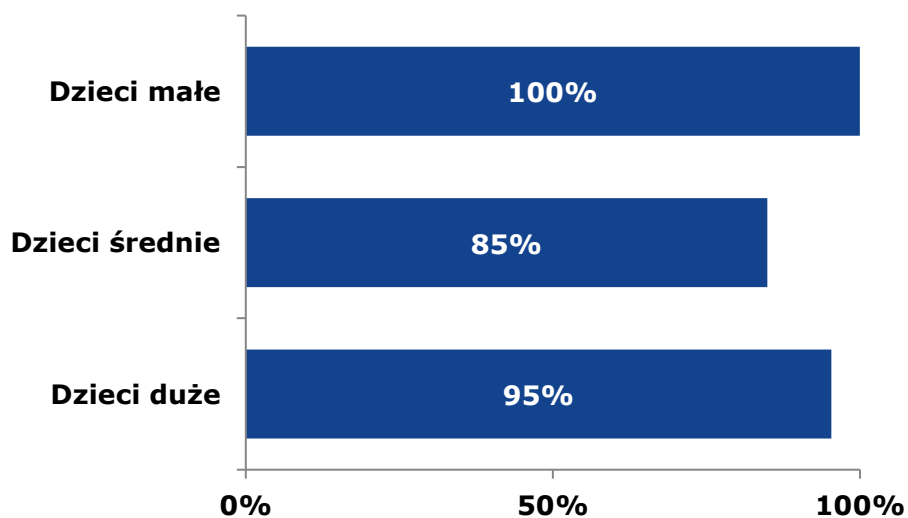
Rys.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2019 roku

Tab.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2019 roku

Wiek	Liczba zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Dzieci małe (0-3)	70	70	100,0%
Dzieci średnie w (4-7)	232	197	84,9%
Dzieci duże (8-12)	406	387	95,3%
Razem	708	654	92,4%

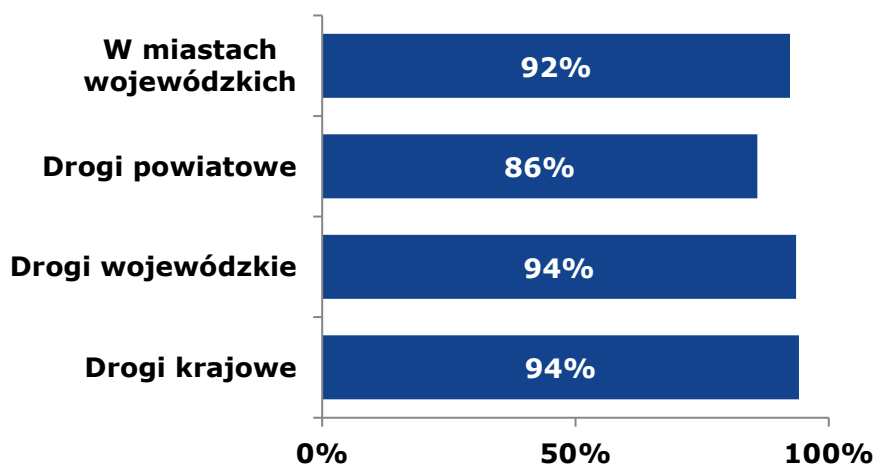
Rys.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2019 roku

Tab.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2019 roku

Kategoria drogi	Ogółem zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Drogi krajowe	153	144	94,1%
Drogi wojewódzkie	202	189	93,6%
Drogi powiatowe	78	67	85,9%
W miastach wojewódzkich	275	254	92,4%
Razem	708	654	92,4%

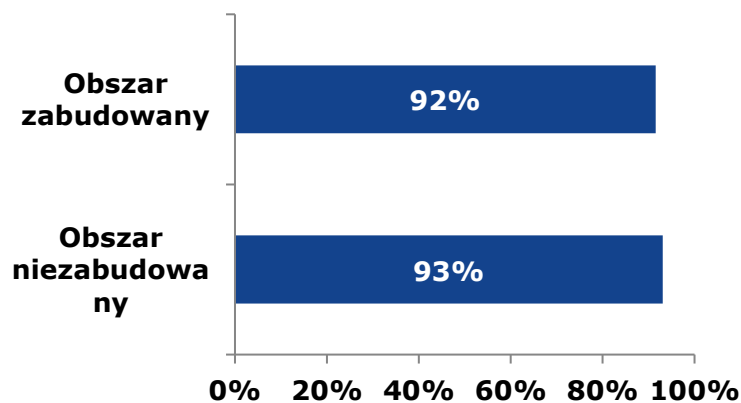
Rys.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2019 roku

Tab.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2019 roku

Obszar	Ogółem zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Obszar zabudowany	332	304	91,6%
Obszar niezabudowany	376	350	93,1%
Razem	708	654	92,4%

Rys.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2019 roku

3.2 Zmiany czasowe

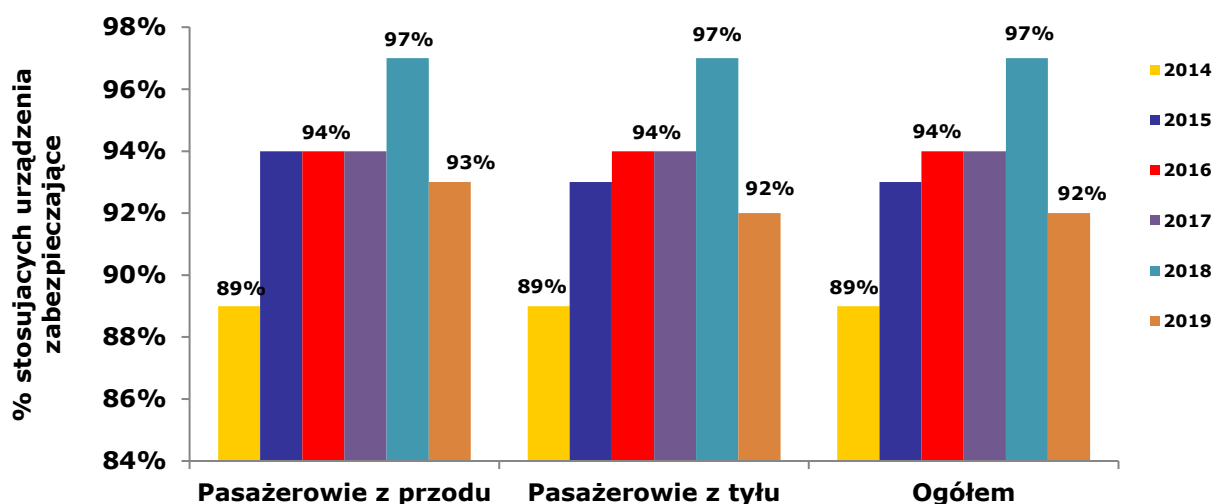
Poniżej przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych w latach 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019 (w latach 2014-2015 dla całej Polski, w 2016 roku na przykładzie trzech województw: lubelskiego, mazowieckiego, wielkopolskiego, w roku 2017 na przykładzie trzech województw: świętokrzyskiego, pomorskiego i łódzkiego, w roku 2018 na przykładzie trzech województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego i śląskiego, a w roku 2019 na przykładzie trzech województw: lubuskiego, małopolskiego i warmińsko-mazurskiego).

Porównanie badań przeprowadzonych w latach 2014–2019 wskazuje na korzystne zmiany. Ogólny wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych wzrósł w ciągu pięciu lat o 3% i wynosi 92%. Wynik zanotowany w 2019 roku wykazuje spadek stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci o 3% w stosunku do roku poprzedniego. Jednak należy podkreślić, że od lat procent dzieci prawidłowo przewożonych na przednich i na tylnych siedzeniach nie różni się znacznie w poszczególnych latach i wynosi ponad 90%.

Tab.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

Miejsce w pojeździe	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana 2013/ 2019
Pasażerowie z przodu	89%	89%	94%	93%	91%	94%	93%	+4%
Pasażerowie z tyłu	88%	89%	93%	93%	92%	96%	92%	+4%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	92%	+4%

Rys.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych – porównanie lat 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci wśród dzieci najmłodszych i najstarszych wykazuje tendencję wzrostową. W 2019 roku w porównaniu do roku poprzedniego znaczny spadek zanotowano w grupie dzieci średnich (4-7 lat). Od lat dzieci najmłodsze od 0 do 3 lat są najczęściej przewożone prawidłowo, a dzieci starsze (4-12 lat) trochę rzadziej. W roku 2019 wszystkie badane dzieci najmłodsze były przewożone prawidłowo (100%). Jest to bardzo pozytywny wynik stawiający Polskę bardzo wysoko wśród krajów Europy.

Tab.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na wiek – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

Wiek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana 2013 / 2019
Dzieci małe (0-3)	92%	95%	99%	99%	98%	98%	100%	+8%
Dzieci średnie (4-7)	85%	92%	94%	92%	94%	96%	85%	0%
Dzieci duże (8-12)	87%	86%	90%	92%	88%	94%	95%	+8%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	92%	+4%

Dzieci najczęściej prawidłowo przewożone są w urządzeniach zabezpieczających na drogach głównych (krajowe i wojewódzkie) oraz w dużych miastach. Najrzadziej dzieci są przewożone prawidłowo na drogach powiatowych.

Tab.3.2.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorie drogi – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

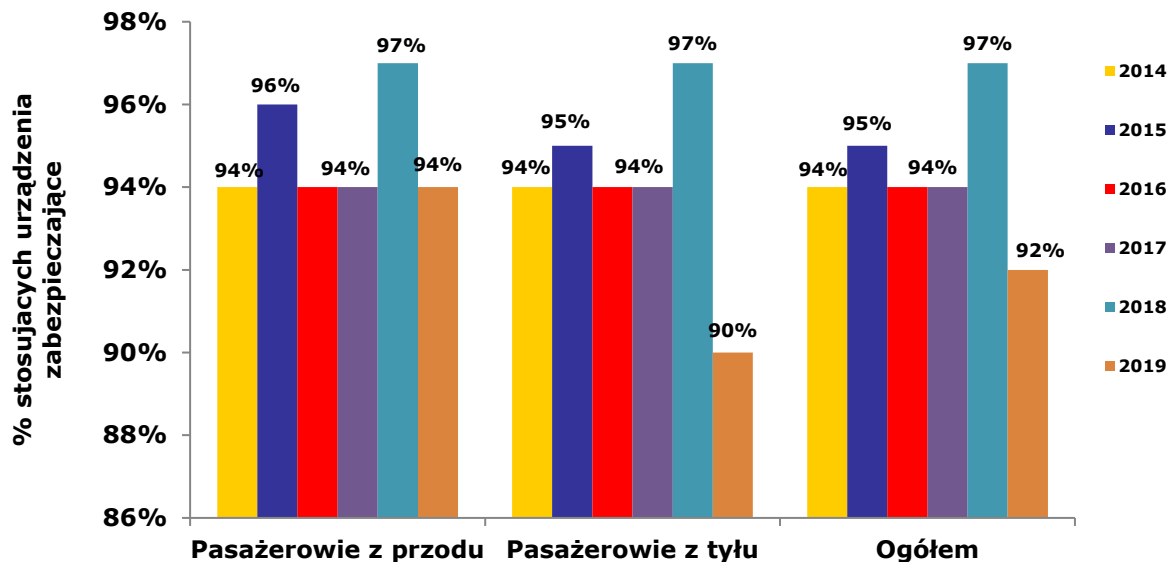
Kategoria drogi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Zmiana 2013/ 2019
Drogi krajowe	93%	88%	89%	91%	87%	94%	94%	+11%
Drogi wojewódzkie	87%	82%	93%	95%	98%	93%	94%	+7%
Drogi powiatowe	75%	80%	87%	92%	89%	93%	86%	+11%
Miasta wojewódzkie	90%	94%	95%	94%	94%	97%	92%	+2%
Razem	88%	89%	93%	93%	92%	95%	92%	+4%

W 2019 roku zaobserwowano spadek w stosunku do roku poprzedniego stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych w dużych miastach (- 5%) oraz na drogach powiatowych (-7%).

Tab.3.2.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2006, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

Rok	Pasażerowie z przodu	Pasażerowie z tyłu	Ogółem	Zmiana ogółem w stosunku do roku 2006
2006	88%	85%	86%	-
2008	90%	85%	87%	+1%
2013	93%	88%	90%	+4%
2014	94%	94%	94%	+8%
2015	96%	95%	95%	+9%
2016	94%	94%	94%	+8%
2017	94%	94%	94%	+8%
2018	97%	97%	97%	+11%
2019	94%	90%	92%	+6%

Rys.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2014, 2015, 2016, 2017, 2018,2019

Od lat największą troskę o prawidłowe przewożenie dzieci w urządzeniach zabezpieczających wykazywali mieszkańcy dużych miastach. Prawidłowo przewożono dzieci zarówno na przednich jak i na tylnych siedzeniach. W 2019 roku zanotowano spadek o 5%, przy czym sytuacja pogorszyła się szczególnie jeśli chodzi o dzieci przewożone na tylnych siedzeniach.

4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w poszczególnych województwach

W rozdziale przedstawiono charakterystykę zmian czasowych dotyczącą stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych w trzech województwach: lubuskim, małopolskim i warmińsko-mazurskim.

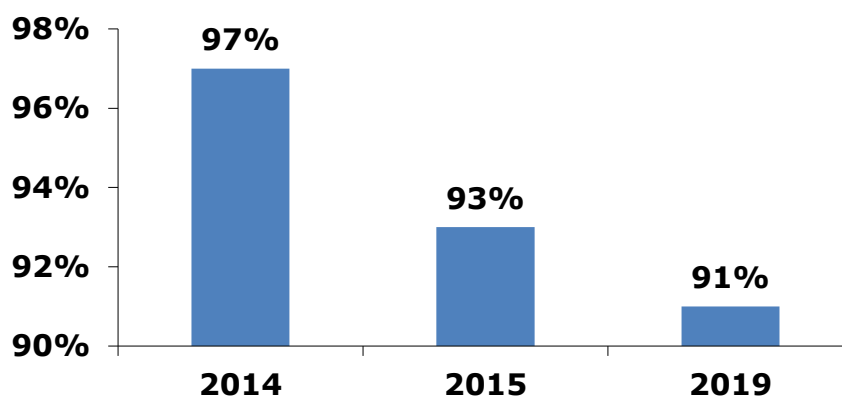
Dla województw przedstawiono zmiany czasowe dla lat 2014, 2015 i 2019, a dla miast dla lat 2008, 2014 i 2015.

LUBUSKIE

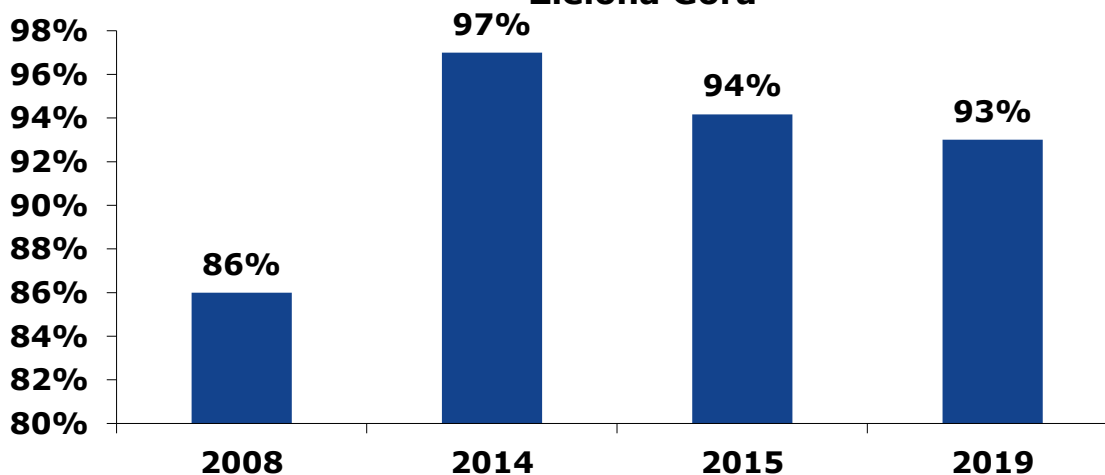

W województwie lubuskim w 2019 roku zbadano 133 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 121 dzieci (91%). W stolicy województwa – Zielonej Górze, zaobserwowano 44 dzieci z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 41 dzieci (93%). W ciągu 5 lat od 2014 roku w województwie lubuskim zaobserwowano 6% spadek prawidłowego przewożenia dzieci w samochodach osobowych, a w Zielonej Górze spadek 4%.

lubuskie

Zielona Góra

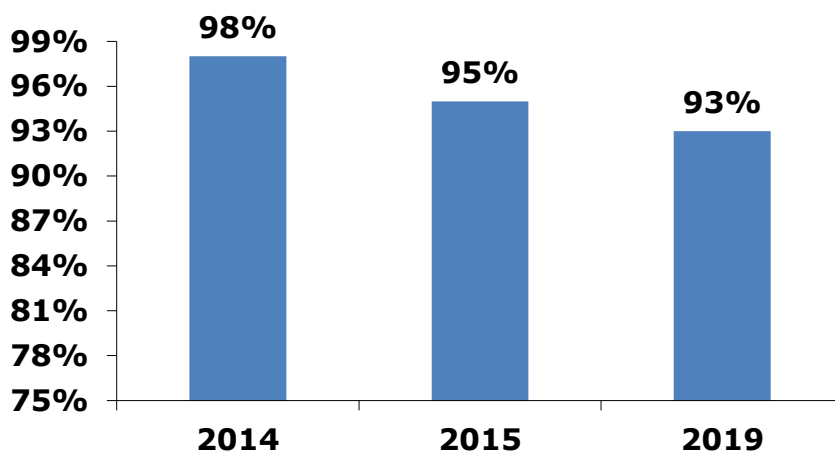
MAŁOPOLSKIE

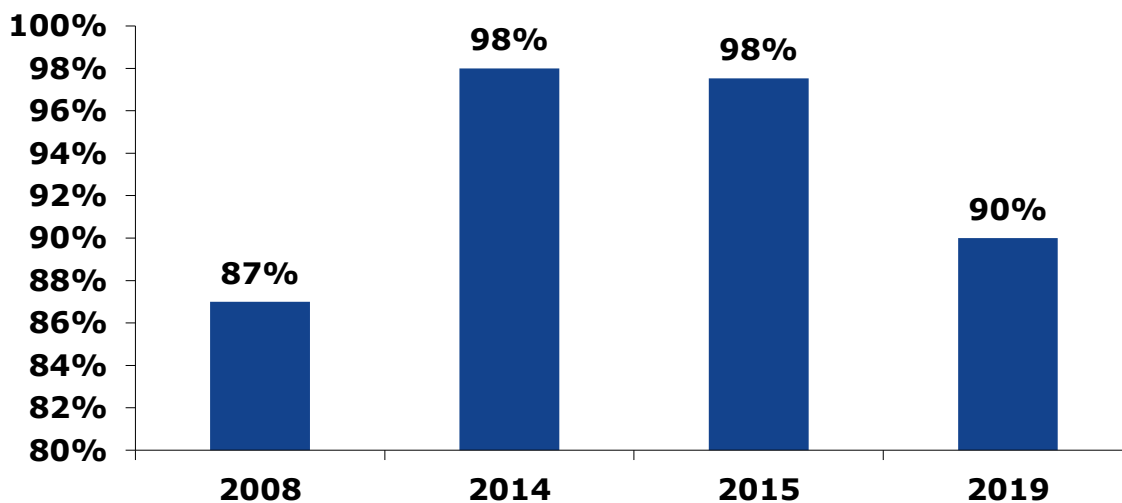
W województwie małopolskim w 2019 r. zbadano 152 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 140 dzieci (92%). W stolicy województwa – Krakowie, zbadano 85 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 77 dzieci (90%).

W województwie małopolskim w porównaniu do roku 2014 zaobserwowano spadek procentowy prawidłowo przewożonych dzieci o 5%, a w Krakowie o 8%.

małopolskie

Kraków

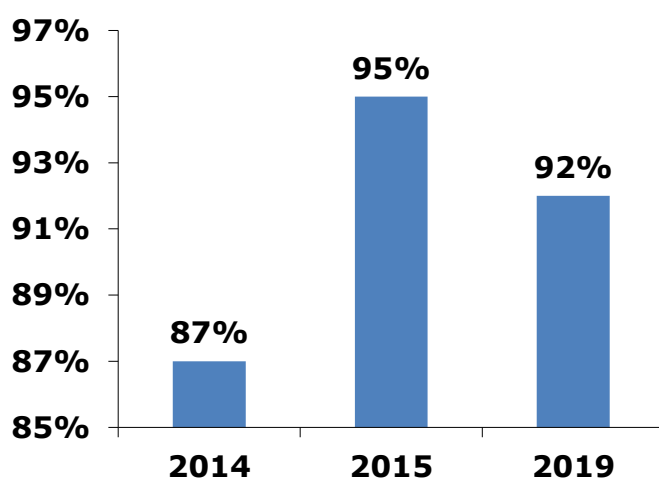

WARMIŃSKO-MAZURSKIE

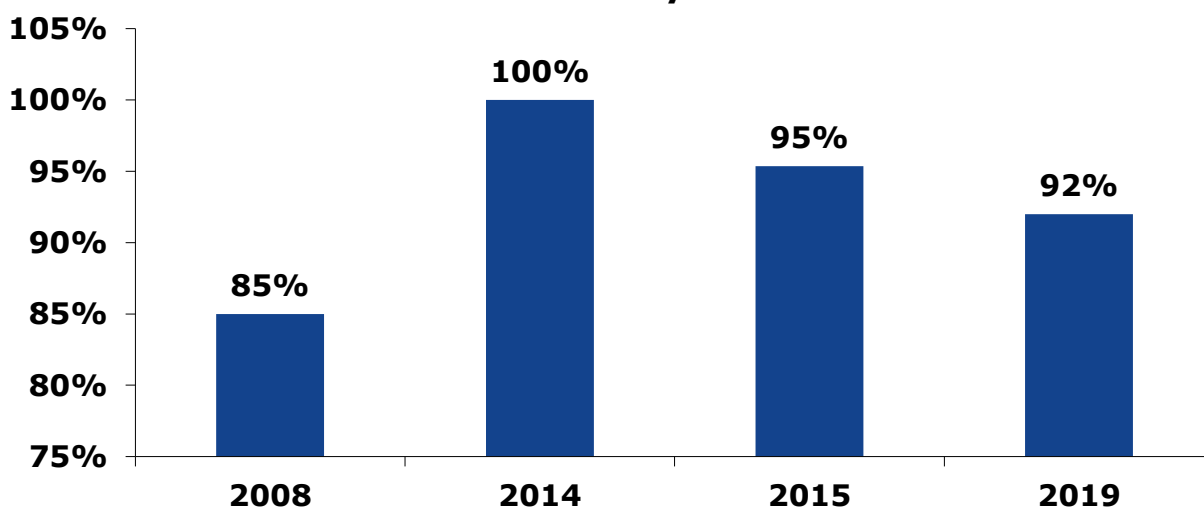

W województwie warmińsko-mazurskim w 2019 r. zbadano 423 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 393 dzieci (93%). W stolicy województwa – Olsztynie, zbadano 153 dzieci z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 140 dzieci (92%). W województwie warmińsko-mazurskim zanotowano wzrost w okresie ostatnich 5 lat prawidłowego przewożenia dzieci - o 5%, a w samym Olsztynie spadek o 8%.

warmińsko-mazurskie

Olsztyn

5. Podsumowanie i rekomendacje

Badania stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem, zwanych potocznie fotelikami, są prowadzone w Polsce cyklicznie od 2003 roku. W 2019 roku były prowadzone przez Instytut Transportu Samochodowego w wybranych trzech województwach: lubuskim, małopolskim i warmińsko-mazurskim. Ogółem zebrano dane o 708 dzieciach w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych.

Wynik uzyskany w 2019 roku - 92% stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem osobowym w dalszym ciągu plasuje Polskę na dobrej pozycji w rankingach międzynarodowych.

Wyniki przeprowadzonych pomiarów wskazują na stopniowy wzrost stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych w okresie 5 lat 2014-2018 (93% prawidłowo przewożonych dzieci zarówno w roku 2015 jak i 2016, 92% prawidłowo przewożonych dzieci w 2017 roku i aż 95% w 2018 roku). Niestety w roku 2019 zanotowano dwuprocentowy spadek w stosunku do roku 2014. Spadek dotyczy również wszystkich trzech badanych województw. Jednak jeśli porównamy badania w odniesieniu do miast wojewódzkich do roku 2008 to widzimy znaczny postęp.

W 2013 roku zakończyła się kampania Klub Pancernika Klika w Fotelikach, która była powtarzana w latach 2005- 2006 trzykrotnie oraz w latach 2011-2013 również trzykrotnie. Wysoki poziom prawidłowego przewożenia dzieci w samochodach osobowych oraz jego stopniowy wzrost w latach 2014-2018 niewątpliwie potwierdził skuteczność działań edukacyjnych oraz informacyjno-promocyjnych prowadzonych w ramach kampanii Klub Pancernika klika w Fotelikach. Rok 2019 wskazał na nieznaczny spadek. W poprzednich latach najniższy wynik notowano wśród dzieci najstarszych a bardzo dobry wśród dzieci najmłodszych i średnich. W 2019 roku sytuacja trochę się zmieniła i rzadziej były prawidłowo przewożone dzieci w średnim wieku a częściej dzieci najstarsze. W 2018 roku zaobserwowano wzrost prawidłowego podróżowania wśród dzieci najstarszych po raz pierwszy, a w roku 2019 ten trend się utrzymał. Potwierdza to tezę, że w grupie wiekowej najstarszych dzieci znajdują się te dzieci, które wychowywały się z Kampanią Klub Pancernika Klika w Fotelikach od początku swego życia i są przekonane o konieczności stosowania zabezpieczeń podczas podróży. Są to również ich rodzice, którzy zetknęli się z kampanią Klub Pancernika Klika w Fotelikach w poprzednich latach i którzy zostali skutecznie przekonani, że dzieci zawsze bez względu na rodzaj i długość podróży powinny jeździć w fotelikach, a w przyszłości w pasach. Dzieci w wieku średnim i ich rodzice niestety mieli o wiele mniejsze szanse zetknąć się z materiałami kampanii o Pancerniku.

W kolejnych latach rekomenduje się zintensyfikowanie działań edukacyjnych w zakresie kształtowania wśród dzieci i dorosłych poczucia, że stosowanie pasów i fotelików jest ważne, bez względu na długość i czas podróży i że są one skuteczne jeśli się je stosuje w sposób prawidłowy. Może być to kolejna ogólnopolska kampania nawiązująca do Klubu Pancernika, który okazał się skuteczny i bardzo dobrze przyjęty przez dzieci.

Konieczne jest również dalsze monitorowanie stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem z wykorzystaniem stosowanej do tej pory metodyki. W roku 2020 badania wrywkowe powinny objąć ostatnie 4 województwa a w roku 2021 warto byłoby zorganizować ponownie badania ogólnopolskie. Badania pozwolą stwierdzić czy obecna tendencja przewożenia dzieci w samochodzie się utrzymuje oraz czy ewentualne podejmowane działania w tym zakresie są skuteczne.